

Вплив цифрової трансформації на конкурентоспроможність підприємств: досвід Польщі

Вацьковські Казімеж Станіславович,

д-р екон. наук, професор, професор кафедри інформаційних систем,
Варшавський технологічний університет «Варшавська політехніка»
(м. Варшава, Польща),
e-mail: kwackowski1701@gmail.com;

Гордієнко Лариса Юріївна,

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри державного управління,
публічного адміністрування та економічної політики,
ХНЕУ ім. С. Кузнеця (м. Харків, Україна),
e-mail: gordienkolarisa@ukr.net

Цифровізація – це процес, який останніми роками стає все більш важливим у всьому світі, а також у Польщі. Впровадження сучасних технологій у різні галузі економіки сприяє ефективності, конкурентоспроможності, економії часу та ресурсів, а також покращенню якості життя громадян.

Цифрова трансформація – це процес, у якому організації впроваджують сучасні цифрові технології, щоб змінити спосіб роботи, спілкування та надання цінності своїм клієнтам. У контексті цифровізації це означає перетворення аналогової інформації та процесів на цифрову форму, що дозволяє легше їх зберігати, обробляти й аналізувати [1].

За даними експертів [2], цифрова трансформація (ЦТ) на польських підприємствах перебуває на високому або дуже високому етапі розвитку – загалом 64 % компаній. Однак, за словами респондентів, це не принесло очікуваних результатів, як з точки зору доходів, так і витрат. При цьому цілих 54 % опитаних компаній заявили, що припущення щодо зростання доходів в результаті цифрової трансформації не були виконані навіть у 35 %.

Крім того, як зазначено [2], 65% компаній визнали, що ступінь реалізації цільових показників скорочення витрат також не перевищував 35%. Одним із головних факторів такого стану справ є те, що ЦТ впроваджується без або з мінімальною підтримкою консультанта (67% підприємств) та без попередньо розробленої стратегії (25%).

Цифрова трансформація має високий або дуже високий пріоритет серед польських підприємств (84%). Крім того, підтримується цільовим бюджетом, високим для ринкового середовища. За даними [2], більше половини респондентів виділяють на цю мету від 4 до 10% свого річного доходу.

Ключовими мотивами для польських компаній щодо впровадження цифрової трансформації є розвиток компанії (49%) та очікування клієнтів (38%). При цьому головною перешкодою для цифрової трансформації на польських підприємствах (33%) залишаються витрати.

Результати аналізу впровадження проєктів ЦТ свідчать, що багато польських компаній стикаються з труднощами в досягненні задовільних результатів у цій галузі. Аналіз причин такого стану справ вказує на кілька ключових факторів, які суттєво впливають на ефективність процесу цифрової трансформації [2].

По-перше, складність процесу цифрової трансформації вимагає від організацій виділення багатьох ресурсів і здійснення організаційних перетворень. Трансформація традиційних бізнес-моделей на моделі, засновані на сучасних технологіях, – це завдання, яке виходить за рамки простого впровадження нових ІТ-інструментів.

По-друге, більшість компаній здійснюють цифрову трансформацію самостійно або лише з обмеженою допомогою консультантів. Згідно з дослідженням, результати якого наведені в [2], це стосується 67% компаній.

Незважаючи на обмежені переваги, які польські компанії отримали від цифрової трансформації досі, ця сфера залишається ключовим стратегічним пріоритетом для більшості компаній. Досліджен-

ня показує, що 84% компаній вважають цифрову трансформацію високим або дуже високим пріоритетом. До того ж ця важливість ще більше підкреслюється в контексті великих компаній, де 44% респондентів вказують на дуже високий пріоритет цифрової трансформації порівняно з 29% серед середніх підприємств [2].

Згідно з результатами опитування [2], значна увага до цифрової трансформації у великих підприємствах може бути пов'язана з їхнім бажанням зберегти лідерство на ринку завдяки інноваціям та операційній ефективності.

Маючи в своєму розпорядженні більше ресурсів, вони можуть дозволити собі більш рішуче інвестувати в нові технології, що, своєю чергою, може забезпечити значні конкурентні переваги як на внутрішньому, так і на світовому рівнях. Для них в умовах зростання очікувань клієнтів та конкурентного тиску цифрова трансформація стає необхідністю.

Середні підприємства, хоча й меншою мірою, також усвідомлюють важливість цифрової трансформації для свого зростання. Їхній нижчий відсоток, що вказує на дуже високий пріоритет, може бути пов'язаний з їхніми обмеженішими фінансовими та людськими ресурсами, що змушує їх визначати пріоритети для трансформації.

Результати дослідження, наведені в [2], показали, що ЦТ:

- підвищує ефективність фірм (47%);
- пов'язана з інвестиціями і технологіями (44%);
- сприяє пошуку можливостей розвитку (41%);
- зменшує кошти (35%);
- будує конкурентні переваги (35%);
- підвищує вартість фірми (34%);
- відповідає потребам клієнтів (32%);
- є процесом змін у компанії, що виходить за рамки технологій (25%);
- є інвестицією в людей (22%);

- є відповіддю на потреби постачальників (15%);
- зменшує відставання (11%).

На думку експертів [2], проекти цифрової трансформації є гарним прикладом того, як співпраця між бізнесом та ІТ є ключовим фактором успіху. З цієї точки зору роль ІТ не обмежується впровадженням нових технологічних рішень. Перш за все, ЦТ передбачає розуміння потреб внутрішніх і зовнішніх клієнтів, ефективне реагування на загрози, що виникають у цифровому світі (кібербезпека), та максимізацію потенціалу технологій для досягнення бізнес-цілей. Загалом ІТ є основою сучасної бізнес-стратегії, стимулюючи інновації, ефективність та конкурентні переваги, а також забезпечуючи діяльність у швидкозмінному цифровому світі.

Практика показує, що успіх будь-якого проекту цифрової трансформації значною мірою залежить від залучення співробітників. Технології, хоча й є ключовим інструментом для досягнення кращих результатів роботи, не можуть функціонувати у вакуумі – для їх ефективного використання та впровадження в організації потрібна людська участь. Тому людський аспект, зокрема те, як співробітники сприймають процеси трансформації та беруть у них участь, є важливим для успіху цих починань [2].

В результаті досліджень [2] було виявлено, що організаційна культура сприяє або значно сприяє проектам цифровій трансформації (80%). Таким чином, досвід Польщі свідчить, що цифрова трансформація має значний вплив на підвищення конкурентоспроможності підприємств, а також країни.

Література

1. Cyfryzacja w Polsce – przegląd procesów, wyzwań i możliwości. URL: <https://forumppp.pl/gospodarka/cyfryzacja/>
2. Raport specjalny: Cyfrowa transformacja 2024 | EY – Polska URL: https://www.ey.com/pl_pl/insights/digital-first/cyfrowa-transformacja-2024

